No 1785. **DE TIJD.** 1853.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 5 MAART.

AMSTERDAM, 4 Maart.

Waarom wij protesteeren tegen het aanhangige ontwerp van wet tot regeling van het armbestuur? Wij doen het, en om het beginsel, dat de wetsvoordragt beheerscht, en om zeer vele daarin voorkomende bepalingen. Bedriegen wij ons niet, dan is, bij 't ontwerpen der wet, aldus geredeneerd geworden:

1°. De armoede is eene kwaal, die duizenden schats verslindt, en, in plaats van genezen te worden, jaarlijks verslimmert.

2°. Dat komt, omdat men den zieke verkeerde geneesmiddelen toedient; omdat men hem laat leven naar zijne luimen, in plaats van hem dan een streng dieet te onderwerpen. Met andere woorden: ten gevolge van de, hoogopgevoerde bedeelingen, is er geene aanmoediging tot arbeiden, maar integendeel aanmoediging tot zorgeloosheid en ledigang.

3°. Dat maatschappelijk euvel kan alleen door den krachtigen arm van den Staat worden teregt gebragt.

4°. De Grondwet van 1848 leent zich tot deze [illegible] tatie, dat de Staat daartoe de bevoegdheid heeft. Want volgens haar art. 195 is het armbestuur niet alleen een onderwerp van de aanhoudende zorg der regering (*Caveant* CONSULES, *ne quid detrimenti respublica capiat!*); maar het armbestuur — wijsselijk bij de Grondwet niet nader omschreven — is ook een onderwerp van *wetgeving*; want het moet door de wet *geregeld* worden. Er is dus eene *organieke* wet te ontwerpen, even als er thans eene wordt aangeboden.

5°. Die wet moet niet alleen omvatten dat armbestuur, 't welk uitgaat van den Staat, de provincie of de gemeente, maar alle bestuur over gelden, wier bestemming het is behoefte te lenigen, om 't even of het zijn fundatiën, diakoniën of partikuliere genootschappen, zoo maar het erkende hoofddoel der werkzaamheden is: armenonderstand.

6°. Voor die algemeene strekking van art. 195 Gwt. kan nog al het een en ander gezegd worden, naar aanleiding van de geschiedenis van het armwezen en van het *résumé* der beraadslagingen over gezegde wetsbepaling.

Ziedaar de premissen, waarvan, bij 't ontwerpen der wetsvoordragt, uitgegaan is geworden, en waartegen wij het overbodig achten, na al hetgeen deswege vroeger en later door ons is in 't midden gebragt, op nieuw op te komen. Trouwens, wij zouden, na vellen papiers daarover vol geschreven te hebben, maar weinig nieuws aan onze lezers kunnen vertellen over de bedoeling, welke de Grondwetgever gehad heeft, toen hij art. 195 Gwt. goedkeurde; over de waarde der beweering, dat de tegenwoordige wetsvoordragt zich aan den historieschgegeven toestand van het armwezen aansluit; over de apodiktiesch vooruit gezette stelling, dat de Staat het regt zou hebben de kerkelijke en partikuliere liefdadigheid te regelen, zonder haar, tegen haar, ten haren verderve. [illegible] over tot de ontleding van de [illegible]

[illegible] Zou zeker wenschelijk zijn, [illegible] of de Staatsligchamen onderstand uitdeelden, en armbestuur oefenden; want DAAR is — niet elders? — is *spaarzaamheid* en *toezigt*; DAAR is *kracht* en *klem*. Wie werken kan, mag niet — 't moet uitdrukkelijk bevolen worden! — mag niet *gratis* genieten! En de Staat alleen is magtig genoeg, om op groote schaal werk te kunnen verschaffen!

8°. Maar dit is in Nederland *voor alsnog* onmogelijk. Het vragen te beletten, is geen gemakkelijk werk; het geven te verbieden, zou voor tyrannij worden uitgescholden; en wat men individueel doen mag, hoe dat tegen te houden, wanneer men dat gemeenschappelijk wil doen — hoe dat tegen te houden in een land, waar het regt van vereeniging uitdrukkelijk erkend is? Onmogelijk is dus op dit oogenblik een zoodanige maatregel, die meer dan iets anders ter wereld tegen het gevoel der Nederlandsche natie zou aandruischen.

9°. Vooral, omdat hier niet alleen liefdadigheid, maar ook godsdienstzin in het spel komt. Geene gemeente in het Koninkrijk, of men vindt er een of meer diakonie-armbesturen van de verschillende »kerkgenootschappen," die, volgens zekere van het kerkelijk gezag afkomstige, of bij [loffelijk] *coutume* ingevoerde regelen, hunne geloofsgenooten, en *dezen bij uitzondering*, bedeelen. Deze diakoniën vreesde zelfs de Grondwetgever — hij zeide het nadrukkelijk! — *aan te tasten*, dat is OP TE HEFFEN. En het is thans nog minder zaak dan toen, zulk een waagstuk te ondernemen!

10°. Er schiet dus niets anders over, dan die onderscheidene fundatiën, genootschappen, diakoniën en regentschappen, nu eenmaal bestaande, te blijven erkennen en te laten werken, zoolang zij *goed* werken, dat wil zeggen, zoolang zij werken overeenkomstig de inzigten en de voorschriften van den Staat. Daartoe zullen hun door de respektieve raadskollegien, aan wie ze *onderworpen* worden, regelen worden gegeven. Overigens moeten zij zoo weinig mogelijk ondersteund worden. *Werken zij* dan niet *goed*, — men weet wat dat beteekent! — of kan één van de in eene burgerlijke gemeente gevestigde kerkelijke of partikuliere gesubsidieerde instellingen het, bij gebrek aan genoegzame ondersteuning, niet volhouden, dan doet het bezwijken van die ééne instelling, al de andere gesubsidieerde liefdadigheidsinstellingen, in die gemeente gevestigd, tevens bezwijken; en op de puinhoopen verheft zich dan triomfantelijk het gewenschte *algemeen* of *gemeentelijk armbestuur* — met of zonder de tot *ambtenaren* verheven armen-kommissarissen van prof. Tydeman c. s.

11° Zulke bepalingen te maken en regels te stellen, is den wetgever vrij gelaten. Dat is geen *aantasten* der bijzondere besturen — *o neen!* — het is *zorgen* slechts en *regelen* in den zin van art. 195 Gwt.; het is *handelen* en VERRIGTEN, *zoo als de Grondwet*, die goede arme Grondwet! — wil dat gedaan zal worden, om te voorzien in een dringend belang der maatschappij!

Tot zoo ver het beginsel der wetsvoordragt. Daarbij is evenwel dit boven alles merkwaardig, dat er, noch in het wetsontwerp, noch in de memorie van toelichting, duidelijk GEZEGD wordt, wie, in den geest des wetgevers, de eigenlijke persoon is, die, *naar eisch van het regt*, met de ondersteuning der behoeftigen is belast; of dit is, de Staat in zijn geheel, de burgerlijke gemeente, of de kerkelijke gemeente. De gevaarlijke vraag, of iemand *regt* op onderstand heeft, wordt zeer verstandig ter zijde gelaten; dat individueel regt tot vorderen wordt zeker ook door ons niet erkend. Maar al bestaat er geen *regt* om te ontvangen, zoo is daardoor de *pligt* van het geven niet vernietigd.

Op *wien* nu rust die pligt, naar de meening der regering, gelijk die op te maken is uit de stukken, die voor ons liggen? Daarover morgen.

In verband met het aanhangige wetsontwerp op het armbestuur, dat de Kerk aanrandt in een harer kostbaarste en dierbaarste regten, het regt om, overeenkomstig het bevel en het voorschrift des goddelijken Stichters van de Kerk, op de haar eigene wijze, liefde [illegible]

»Het wordt door [illegible] schen de Kerk en den Staat punten van aanraking, waaruit van weerszijde regten en verpligtingen voortvloeijen, en tevens natuurlijke voorregten en beperkingen in de uitoefening van het gezag, waarover zij *beiden* hebben te beschikken. Uit de handhaving dezer grondbeginselen, en uit den eerbied, dien men aan elkanders regten en voorregten bewijst, spruit de goede verstandhouding voort tusschen beide magten en kunnen ze door haar invloed heilzaam werken.

»Zoodra het stellig regt deze grondslagen der betrekking tusschen de magten durft aantasten, of aan de vrijheid geene genoegzame ruimte geeft om zich te bewegen, of er op uit is om het eene gezag ten nadeele van het andere te bevorderen, ja zelfs zoo ver gegaan is, om het wezenlijk en natuurlijk voorkomen der magten te schenden, te vervalschen, te misvormen, alsdan begint de worstelling en duurt noodwendig voort, totdat het geschonden ligchaam weder binnen de natuurlijke grenzen van zijn leven en zijne organische ontwikkeling is teruggetrokken."

Nu eenigen tijd geleden heeft het *Journal des Débats* eenige artikelen gewijd aan den toestand, waarin de armverzorging verkeert in Engeland en Frankrijk. In een dier artikelen besprak het opzettelijk en zeer in 't breede eene partikuliere liefdadigheidsinstelling, in het kleine stadje Voiron gevestigd, die, wat hare organisatie en verrigtingen aangaat, in vele opzigten overeenkomt met de sints ettelijke jaren over bijna geheel Europa, onder welke benamingen ook, verspreide instellingen, welker leden zich niet bepalen tot het ondersteunen der hulpbehoevenden, maar daarenboven, maar in de eerste plaats, zich beijveren, over hen een werkzaam en liefderijk patronaat te oefenen. Met belangstelling, vertrouwen wij, zullen onze lezers, onder de tegenwoordige omstandigheden, kennis nemen van de woorden, waarmede het *Journal des Débats* de hulde besluit, welke het aan liefdadigheidsinstellingen als die van Voiron gebragt heeft. Het zegt aldus:

»Het is niet zonder reden dat wij in zoo vele bijzonderheden zijn getreden omtrent de organisatie en den gang van de vereeniging te Voiron. Het is zeer nuttig dat eene onderneming, zoo vereerenswaardig in hare bedoeling en zoo welberekend in hare middelen, gekend en aan allen ten voorbeeld gesteld worde. Zij toont de kracht der bijzondere liefdadigheid, als ze werkt door eene vereeniging, en de belangrijke rol welke ze geroepen is te vervullen in de organisatie van den publieken onderstand. Zij biedt niet een der gevaren en misbruiken aan, die zoo regtmatig aan de armentax en de wettelijke weldadigheid ten laste worden gelegd.

»De vereeniging is eene kracht, zoowel ten aanzien der weldadigheid, als ten opzigte van industriele en kommercieele ondernemingen, die misschien, vooral onzen leeftijd zich ten nutte kon maken. Zonder het bijzonder hulpbetoon af te schaffen, of zijn edelmoedige en vrijwillige beweging aan banden te leggen, heeft de vereeniging het voorregt de weldadigheid te regelen en te ordenen, ze te verdedigen tegen haar eigen afdwalingen en grillen, en haar eene meer zedelijke, meer nuttige en meer voldoende rigting te geven. Men meene echter niet dat wij de gansche last van den publieken onderstand op de schouders van de bijzondere weldadigheid zouden willen laden; niets zou gevaarlijker en meer misplaatst zijn dan die geest van uitsluiting op het gebied der weldadigheid. Hetgeen wij vragen is de wedijver van alle krachten en van alle hulpmiddelen, van alle harten en van alle verstanden, van de bijzondere weldadigheid en van de algemeene, van de Christelijke liefde en van de filantropie, van de weldadigheid der leeken en der geestelijken. Het is noodzakelijk dat bijzondere personen en vereenigingen, de Staat en de maatschappij, de Kerk en de eeuw elkander de hand reiken om elk, door de middelen, de ingevingen en de geheimen die hem gegeven zijn, tot dit [illegible] werk bij te dragen. Met deze middelen zou [illegible] der twijfel niet [illegible] men zou [illegible] mogten der revo- [illegible] filantropie onzer dagen, die op haar banier heeft geschilderd: afschaffing der ellende. Wij bedoelen de banier van het regt op den arbeid, van de nationale werkplaatsen en van de Junijdagen. Maar, door de middelen, welke wij voorstellen, zal men van lieverlede komen om het eenige vraagstuk dat billijkerwijze kan gesteld worden op te lossen, het eenige dat ten allen tijde is geweest: verligting van de ellende, uitroeijing van de bedelarij. De vereeniging van Voiron heeft een schrede op dien weg gedaan; dat men overal zoo handele als te Voiron; *het is misschien de regte sleutel om het raadsel op te lossen.*"

De laatste woorden van het *Journal des Débats* zijn daarom vooral zoo opmerkelijk, omdat het overvloedig bewezen had door aangehaalde feiten, dat het stelsel van Staatsarmverzorging, zoowel in Frankrijk als in Engeland, niet dan wrange vruchten had opgeleverd.

Door een onderwijzer der jeugd is het voorstel gedaan, om voor den onlangs overleden *waalschen predikant en schoolopziener* J. Teissèdre l'Ange, een monument

op te rigten. Men heeft echter gemeend aan deze uitdrukking van onderwijzers-dankbaarheid geen gehoor te moeten geven, in overweging nemende dat de waardige schoolopziener, zich zelven bij zijn leven onvergankelijke monumenten genoeg heeft opgerigt. De dorpscholen te Hilversum, onder anderen, zijn zulke gedenkteekenen, die beter dan een marmer blok of metalen standbeeld, 's mans onschatbare bemoeijingen betreffende het schoolwezen, vereeuwigen; of heeft hij het aldaar niet gedaan weten te krijgen, dat aan den protestantschen onderwijzer een Roomsch Katholiek ondermeester werd toegevoegd, en desgelijks aan den Roomsch-Katholieken meester een protestantschen ondermeester. Zoo wist de waardige man het evenwigt te bewaren, en den een door den ander in bedwang te houden; met andere woorden: de opvoeding uit de school te verbannen en het onderwijs onschadelijk te maken.

Mazzini en Kossuth staan gereed elkander in 't hair te grijpen. Men herinnert zich hoe Kossuth zeer onlangs heeft verklaard, dat de proklamatie die men op zijn naam, tijdens de jongste gebeurtenissen in Lombardije heeft verspreid, valsch is. Zoodra Mazzini deze verklaring van Kossuth heeft vernomen, heeft hij, in de *Voce della liberta* van Turijn, een zeer scherpen brief tegen den exdiktator van Hongarije doen plaatsen. In dien brief betuigt Mazzini met allen ernst, dat hij een afschrift dezer proklamatie, door Louis Kossuth eigenhandig onderteekend, in zijn bezit heeft. De exaanvoerder der Hongaarsche oproerlingen is alzoo, ten minste door Mazzini, beschuldigd van kwade trouw en leugen. Het kan wel niet anders of Kossuth, wil hij niet al zijn krediet verliezen, zal zich tegen deze aantijging moeten verdedigen; alsdan zal ongetwijfeld het publiek er toe geregtigd zijn, het geschil tusschen de twee oproermakers te beslissen, op de zelfde wijze misschien als het geschied is in de fabel, waar de wolf en de vos voor de regterstoel van den aap hunne zaak bepleiten.

In een tweeden brief, insgelijks opgenomen in de *Voce della liberta*, erkent Mazzini dat de aanslag te Milaan eene algemeene afkeuring heeft gewekt; maar geeft hij de verzekering, dat hij later de beweegredenen zal opgeven, die hem dus hebben doen handelen.

Men leest in *Le Courrier de la Meuse*:

De gebeurtenissen, die zich in Frankrijk met een bijna ongeloofelijken spoed opvolgen, zijn wel geschikt om onze aandacht te wekken. Op de huwelijksfeesten en de redevoeringen des Keizers, zijn de besluiten gevolgd van den minister van politie betreffende twee leden der familie Bonaparte, de zittingen van den Staatsraad, gepresideerd door Napoleon III, en eindelijk een brief van den Aartsbisschop van Parijs, die aan de godsdienstige dagbladen den kring voortrekt, waar binnen ze voortaan zich zullen te houden hebben, willen ze van zijn kant geen berisping ondervinden. Al die feiten zijn als zeer belangrijk te achten. De Keizer laat het telkens meer uitkomen, hoe hij in alles den eersten Napoleon tracht na te bootsen. In deze omstandigheid ligt een groot gevaar voor Europa, en wij gevoelen een diep leedwezen over zekere handelingen, die, volgens ons, aan Napoleon III de maar al te gunstige gelegenheid aanbieden, om op het gebied van den geest, de onzalige traditien van zijn oom weder op te vatten. Wij zullen voorzigtig zijn; wij zullen niemand beschuldigen. Wij willen alleen de klip aanwijzen.

Zoo Napoleon III gebruikt maakt van de middelen, die zich aanbieden en waartoe men hem den weg gemakkelijk maakt, dan gaat hij verloren, even gelijk Napoleon verloren is gegaan; even gelijk de restauratie en de dynastie van Lodewijk Philips zijn ten ondergegaan. Maar de val van Napoleon III zou voor Europa, bij den tegenwoordigen toestand der geesten in Italie en elders, de vreesselijkste gevolgen na zich slepen, waarvan de blooте gedachte reeds schrikwekkend is.

Deze weinige regelen mogen volstaan om tot bewijs te strekken dat wij met belangstelling gadeslaan, alles wat maar in eenig verband staat met het groote vraagstuk der nieuwere tijden, te weten: de vrijheid der Kerk. Het komt ons voor dat juist die vrijheid in Frankrijk, indien men let op hetgeen er omgaat, ernstig wordt bedreigd. Wij wenschen dat we ons mogen bedriegen, en wij bidden in alle opregtheid, dat God ons donker vermoeden in een lichtvolle uitkomst verkeere. De vrijheid der Kerk is op dit oogenblik de hoeksteen van het gebouw der Europeesche maatschappij. Naar die vrijheid een schendige hand uit te steken, zou van Napoleons kant, een ingrijpen wezen in het hart der menschheid, de grootste misdaad die men zich kan denken; het zou niets anders zijn dan het vuur te ontsteken in Europa van de vreesselijkste van alle omwentelingen.

Het ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministerieele Departementen is van den volgenden inhoud:

§ I. *Van de strafregterlijke verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriele Departementen.*

Art. 1. De Hoofden der Ministeriele Departementen zorgen voor de uitvoering der Grondwet en der andere wetten, voor zoo verre die van de Kroon afhangt.

Zij zijn wegens het niet naleven van deze verpligting verantwoordelijk en strafregtelijk vervolgbaar overeenkomstig de navolgende bepalingen.

Art. 2. De mede-onderteekening, aan Koninklijke besluiten of Koninklijke beschikkingen gegeven, wijst het Hoofd van het Ministerieel Departement aan, dat voor de uitvoering dier besluiten of beschikkingen aansprakelijk is.

Art. 3. Strafbaar zijn de Hoofden der Ministeriele Departementen:

a. die hunne mede-onderteekening geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, waardoor de Grondwet of eenige andere wet geschonden wordt;

b. die uitvoering geven aan Koninklijke besluiten of beschikkingen, die niet van de vereischte mede-onderteekening van een der Hoofden van de Ministeriele Departementen voorzien zijn;

c. die opzettelijk nalaten of grovelijk verzuimen uitvoering te geven aan de bepalingen der Grondwet, der wetten, van bekrachtigde verdragen, algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat en van zijne kolonien en bezittingen in andere werelddeelen, wanneer de uitvoering wegens den aard des onderwerps tot hunne ministeriele departementen behoort, of uitdrukkelijk aan hen is opgedragen; en

d. die beschikkingen nemen of bevelen geven, waardoor eene der wetten of verordeningen onder *c* vermeld, wordt geschonden.

Art. 4. De Hoofden der Ministeriele Departementen staan ter vervolging, hetzij van Onzentwege, hetzij van wege de Tweede Kamer, teregt voor den Hoogen Raad.

Art. 5. Het besluit, waarbij van Onzentwege de vervolging van een der Hoofden van ministeriele departementen bevolen wordt, bevat eene naauwkeurige aanduiding der bij deze wet strafbaar gestelde feiten, waarop de beschuldiging rust, benevens den last op den prokureur-generaal bij den Hoogen Raad om de vervolging in te stellen.

Afschrift van dit besluit wordt aan de beide Kamers der Staten-Generaal medegedeeld.

Art. 6. De Tweede Kamer der Staten-Generaal, zoodanige mededeeling ontvangen hebbende, neemt harerzijds geene aanklagt tegen denzelfden persoon wegens dezelfde feiten in overweging.

Art. 7. Geene aanklagt tegen een der Hoofden van Ministeriele Departementen wordt bij de Kamer in overweging genomen, tenzij door vijf leden schriftelijk en met opgaven der feiten ingediend.

Art. 8. De Kamer overweegt in de Afdeelingen of de aanklagt een onderwerp van nader onderzoek zal uitmaken.

De voorzitter geeft van het indienen der aanklagt binnen 24 uren kennis aan den betrokken Minister.

Het in overweging nemen der aanklagt kan niet vroeger dan acht dagen na deze kennisgeving aan de orde gesteld worden.

Art. 9. Wanneer tot het in overweging nemen der aanklagt besloten is, wordt zij aan eene kommissie van onderzoek gezonden.

Art. 10. Zij, die de aanklagt hebben ingediend, kunnen niet leden dezer kommissie zijn; zij kunnen echter door haar tot het geven van nadere inlichtingen worden gehoord.

Art. 11. De kommissie van onderzoek is belast met het opsporen en verzamelen van alle bescheiden, inlichtingen en bewijzen, die tot opheldering van de feiten, in de aanklagt vermeld, kunnen leiden.

De bepalingen der wet tot regeling van het regt van onderzoek (enquête) zijn daarbij van toepassing.

De bloedverwanten en aangehuwden van den betrokken Minister, in de regte linie en tot in den derden graad der zijdlinie, mitsgaders zijne echtgenoot, zelfs na echtscheiding, kunnen niet genoodzaakt worden, verklaringen af te leggen.

Art. 12. In iederen stand van het onderzoek is de kommissie verpligt den betrokken Minister, wanneer hij dit wenscht, te hooren.

Hij kan niet genoodzaakt worden voor haar te verschijnen.

Art. 13. Zoodra de kommissie van onderzoek de aanklagt genoegzaam toegelicht acht, brengt zij over de daarbij aangevoerde feiten verslag uit.

Dit verslag wordt aan de afdeelingen verzonden, en over de aanklagt verder geraadpleegd, als over een voorstel van wet.

Art. 14. Bij de beraadslaging over de aanklagt, wordt de betrokken Minister, op zijn verlangen, gehoord, en aan hem in ieder geval het laatst het woord gegeven.

Hij behoudt dit regt, niettegenstaande hij vóór of gedurende het onderzoek mogt zijn afgetreden.

Art. 15. Wanneer eene aanklagt tegen een der Hoofden van de Ministeriele Departementen door de Tweede Kamer niet in overweging is genomen, kan, bij het opkomen van nieuwe bezwaren, de aanklagt herval, in ieder geval, van Onzentwege de vervolging van den betrokken Minister ter zake derzelfde feiten bevolen worden.

Wanneer echter de aanklagt, na gedaan onderzoek en gehouden beraadslagingen, door de Tweede Kamer verworpen is, kan tegen den betrokken Minister wegens dezelfde feiten, noch van Onzentwege, noch van wege de Kamer, op nieuw eenig onderzoek ingesteld of eene strafvervolging gelast worden.

Art. 16. Iedere aanklagt tegen een der Hoofden van de Ministeriele Departementen wordt geacht verworpen te zijn, wanneer binnen drie maanden, na hare indiening, door de Tweede Kamer geen eindbesluit is genomen.

Wanneer de aanklagt aanleiding geeft tot een onderzoek in de overzeesche bezittingen, kan deze termijn door de Tweede Kamer tot één jaar verlengd worden.

Bij sluiting der zitting van de Staten-Generaal gedurende den loop van het onderzoek, begint, met den dag der opening van de volgende zitting, een nieuwe termijn van drie maanden te loopen.

Bij ontbinding der Tweede Kamer vervalt eene, bij haar aanhangige, aanklagt van regtswege, onverminderd de bevoegdheid tot het doen eener nieuwe aanklagt overeenkomstig art. 7.

Art. 17. De stilzwijgende verwerping eener aanklagte, ten gevolge van het verloopen van den termijn, kan niet ingeroepen worden tegen den van Onzentwege gegeven last, om denzelfden persoon wegens dezelfde feiten te vervolgen.

Art. 18. De Tweede Kamer, genoegzame gronden tot vervolging vindende, wijst, bij haar daartoe strekkend besluit, de bij deze wet strafbaar gestelde feiten, waarop de beschuldiging rust, naauwkeurig aan, en belast den prokureur-generaal bij den Hoogen Raad met de vervolging, onder toezending, binnen drie dagen, van het besluit met de aanklagt en de verzamelde bescheiden.

Afschrift van dat besluit wordt aan Ons en aan de Eerste Kamer der Staten-Generaal medegedeeld.

Art. 19. Na de ontvangst der mededeeling, bij het vorig artikel voorgeschreven, wordt van Onzentwege tegen den aangeklaagden Minister wegens dezelfde feiten geene vervolging gelast.

Art. 20. De prokureur-generaal bij den Hoogen Raad is verpligt aan den ontvangen last tot vervolging onmiddellijk gevolg te geven.

Art. 21. De prokureur-generaal, dit noodig oordeelende, verzoekt van den Hoogen Raad, met overlegging van den last tot vervolging, de benoeming van eenen raadsheer-kommissaris.

Deze gaat, onmiddellijk na zijne benoeming, over tot het onderzoek der zaak; overeenkomstig de algemeene voorschriften van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 22. Bij gegronde vrees voor de vlugt des beklaagden, kan tegen hem, op de vordering van den prokureur-generaal, een bevel worden uitgevaardigd:

van gevangenneming, door den Hoogen Raad, wanneer geen onderzoek ingevolge art. 21 wordt gehouden, of

van voorloopige aanhouding, door den raadsheer-kommissaris, met dat onderzoek belast.

Art. 23. Het art. 77 van het Wetboek van Strafvordering is op een bevel van voorloopige aanhouding, en, voor zooveel de bevestiging daarvan betreft, op den Hoogen Raad toepasselijk.

Weigert de raadsheer-kommissaris het gevorderd bevel te verleenen, zoo beslist, op de vordering van den prokureur-generaal, de Hooge Raad.

De beklaagde is van regtswege vrij, wanneer niet, binnen zes dagen na zijne aanhouding, het daartoe strekkend bevel door den Hoogen Raad is bevestigd.

Art. 24. In de gevallen der twee voorgaande artikelen raadpleegt de Hooge Raad met vijf leden in raadkamer.

De artt. 90 *eerste lid*, 94 *eerste lid* en 95 *eerste lid* van genoemd Wetboek zijn op de door hem te geven of te bekrachtigen bevelen toepasselijk.

Art. 25. Zoodra de last tot vervolging, bedoeld in art. 20, ontvangen of het onderzoek van den raadsheer-kommissaris afgeloopen is, maakt de prokureur-generaal eene akte van beschuldiging op overeenkomstig art. 144 *eerste* en *tweede lid* van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 26. Op straffe van nietigheid wordt de akte van beschuldiging beteekend, en afschrift daarvan gelaten aan den beschuldigde.

De beschuldigde wordt door eenen deurwaarder gedagvaard, om ter openbare teregtzitting van den Hoogen Raad te verschijnen, minstens veertien dagen na het exploit.

Het art. 147 van voornoemd wetboek is op de beteekening en dagvaarding toepasselijk.

De voorzitter van den Hoogen Raad voegt den beschuldigde eenen raadsman toe, naar de onderscheidingen van, en overeenkomstig art. 148 of 149 van dat Wetboek.

Art. 27. Het onderzoek van den Hoogen Raad ter openbare teregtzitting geschiedt overeenkomstig den Vden titel van het Wetboek van Strafvordering.

De Hooge Raad is daarbij zamengesteld uit tien raadsheeren.

(*Wordt Vervolgd.*)

In den namiddag en avond van gisteren hebben de aanzienlijkste houders van narrensleden alhier gezamentlijk eenen rid door de stad gedaan; de stoet, welke uit circa 140 narrensleden bestond, werd des avonds door fakkels verlicht en voorafgegaan door eene met vier paarden bespannen slede, waarin een aantal hoornblazers zich bevonden. De stoet heeft den Heer Burgemeester en andere hooggeplaatste personen eene serenade gebragt.

De kommissie van rapporteurs voor het ontwerp van wet tot regeling van den pligt der provincie om behoeftige gemeenten te hulp te komen, heeft, na kennis genomen te hebben van de memorie van beantwoording, door den minister van Binnenl. Zaken den 24 Febr. ingezonden op het voorloopig verslag wegens dit wetsontwerp, alsmede van de daarbij gevoegde nota van wijziging, geen nader onderzoek te dezer zake in de afdeelingen der Kamer noodig geoordeeld.

Men schrijft uit Kaatsheuvel: Dezer dagen trof deze gemeente een smartelijk verlies door het overlijden van haar geachten Pastoor, den Eerwaardigen heer Cornelius Zoethout. In deze gemeente geboren den 18 Maart 1793, werd hij er in 1819 als Kapellaan en in 1831 als Pastoor benoemd, en was welligt de eenigste Geestelijke in het Diocees, die bij voortduring zijne herderlijke zorg heeft uitgeoefend op de plaats zijner geboorte. Een man van christelijk eenvoudigen levenswandel, en een groot ijveraar voor het Huis des Heeren, was hij tevens een vader der armen en hulpbehoevenden, een onvermoeid weldoener en een waardig zielzorger. Zijn verlies wordt algemeen betreurd, en zijne nagedachtenis zal bij ons in zegening blijven.

De *N. R. Courant* berigt uit Leeuwarden:

»Een slagter wilde een partijtje rundvleesch invoeren, zonder daarvoor den stedelijken accijns te betalen. Daartoe werd het vleesch, bestaande in twee vierendeels, overeind in eene slede geplaatst en met de noodige vrouwenkleederen overtogen, zoodat het niet anders scheen of in de slede, die daarna door twee personen werd voortgeschoven, was eene vrouw gezeten. Alles ging goed, totdat men de woning des slagters genaderd was. Alstoen naderden de kommiezen, die

kennis van de zaak schenen gekregen te hebben, en bedienden zich [illegible] zijne [illegible] wijze, [illegible] ook uitgedacht, daarom niet minder ongeoorloofd was. Het vleesch werd vervolgens verbeurd verklaard, en tegen den uitvinder dezer nieuwe wijze van smokkelen proces-verbaal opgemaakt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 Maart. De voornaamste gebeurtenis te Parijs bepaalt zich op dit oogenblik bij eene waarschuwing, van wege het ministerie van policie gegeven aan de dagbladen *la Presse*, *la Mode* en *l'Assemblée Nationale*.

— Onder de personen, die als aanstaande senatoren worden beschouwd, noemt men den heer de Lavalette, die uit Konstantinopel is teruggeroepen. De zes nieuwe senatoren zijn: de heeren Ferdinand Barrot en de Thorigny, leden van den Raad van State; Bret, prefekt van Lyon; de Suleau, prefekt van Marseille; Chapuis de Montlaville, prefekt van Toulouse, en hertog de Valmy.

— Onder de bezuinigingen, welke men schijnt te willen invoeren, behoort ook de opheffing der betrekkingen van algemeen en van speciaal inspekteur van politie.

— De Keizer, die een liefhebber van nieuwe uitvindingen is, heeft voor het gebruik van zijn Huis, twee letterzetters-machines doen vervaardigen door A. Delcambre en J. Young; die machines, worden even als een piano, met de vingers behandeld.

— Pater Lacordaire heeft Parijs verlaten, ten einde de kloosters van zijn Orde te bezoeken. In den loop dezer Vaste zal hij, naar men meent, alhier niet meer preeken.

— De markies de la Rochejaquelein geeft eerdaags eene brochure uit over den toestand der onderscheidene partijen, en voornamelijk van die der legitimisten, in de jongste Vergadering voor 2 Dec. 1851.

— Te Marseille is een oproer ontstaan onder de sigarenmaaksters, die aldaar ten getale van 1200 op eene fabriek werkzaam zijn. De ontevredenheid was daardoor ontstaan, dat er last was gegeven, in het belang der gebruikers, voortaan de sigaren met een mes, en niet zoo als tot nog toe, met eene schaar af te snijden. De muitelingen zijn onder het oog der gewapende magt uit hunne werkzaal verdreven; maar onmiddellijk verlieten ook de arbeidsters van de vier andere zalen hunne werkplaatsen, en thans weigeren zij alle te werken.

— Volgens den *Constitutionnel* heeft de zending naar Konstantinopel, van den Russischen minister der Marine, prins Mentzikoff, niet ten doel den oorlog tegen de Montenegrijnen of de quaestie van het H. Graf, maar wel om de Porte de nitbetaling eener som van 9 millioenen te verzoeken, welke de Turksche regering nog verschuldigd is aan Rusland voor de interventie in 1840. Men houdt evenwel het berigt van den *Constitutionnel* niet voor waarschijnlijk, en kan zich moeijelijk voorstellen, dat Rusland, in een moment, dat misschien in het Oosten, het evenwigt der Europeesche Staten en de wereldvrede op het spel staat, een plegtig gezantschap zou afzenden, om den Grooten Heer te manen.

MADRID, 25 Febr. Het hof zal voor dertig dagen den rouw aannemen wegens het overlijden van prinses Maria Amelia, zuster van den keizer van Brazilië.

ENGELAND.

LONDEN, 2 Maart. In den loop der zitting van het Lagerhuis is gehandeld over de belasting op eigendommen; de kanselier der schatkist, de heer Hume, de heeren Henley en Bright voerden achtereenvolgens daarover het woord.

— Men heeft tijdingen ontvangen uit Macao. Men meldt van daar, dat de Fransche zaakgelastigde in China een krachtig protest heeft ingediend bij de Mandarijnen tegen de vervolgingen, waaraan de Christenen op dit oogenblik in deze gewesten zijn blootgesteld.

— De *Overland-China-mail* van den 11 Jan. ll., behelst slechts weinige bijzonderheden omtrent den opstand in China. De muiteling Sü had had het leven verloren bij eene ontploffing van buskruid; zijn dood wordt in verband gebragt met een komplot, om de vesting Cháng-Shá Fu in de lucht te doen springen, dat echter nog in tijds was ontdekt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 3 Maart. Men schrijft uit Noorwegen dd. 14 Feb. dat de haringvisscherij reeds heeft opgehouden, en met stormachtig weer te kampen gehad. Ongeveer 400,000 ton zullen gezouten zijn, dus iets minder dan in het vorige jaar, waardoor dan ook de haringvrachten naar de Oostzee niet ruim zullen zijn of hoog betaald zullen worden.

— Men schrijft uit Maintz dat de stoomboot Mathilde met 107 landverhuizers, ten gevolge van eenen sneeuwstorm, op eene zandbank is geraakt. De passagiers en het volk zijn gered.

— Te Hanover bedragen de thans aldaar opgehoopte koloniale en andere waren nagenoeg het dubbele van den gewonen voorraad.

— Men schrijft uit Hildesheim, dat vier vaders van huisgezinnen, die hun arbeidsloon hadden ontvangen, in de sneeuw zijn omgekomen. Van drie hunner zijn de lijken reeds gevonden.

— In de nabijheid van Stadthagen in Noord-Duitschland zijn zondag avond ten 6 ure, twee stoomtreinen beide door twee lokomotieven getrokken, met volle stoomkracht tegen elkander gekomen, ten gevolge waarvan onderscheiden menschen het leven hebben verloren.

»Ontzettend was het schouwspel dat de verbrijzelde eerste wagon bood. Het was op den [illegible] grond eene opeenstapeling van bebloede ligchamen en verbrijzelde ledematen, dat er de omstanders de haren van te berge rezen.

»Een jong Amerikaansch propenent, had op zijne reis door Beijeren kennis gemaakt met een lief en bevallig meisje van fatsoenlijke familie. De beide jonge lieden leerden elkander beminnen; het huwelijk werd weldra, met toestemming der wederzijdsche bloedverwanten, gesloten, en het slechts eenige dagen gehuwde paar bevond zich nu op reis naar Bremen, vanwaar de Amerikaan zijne jonge vrouw naar zijn vaderland, bloedverwanten en vrienden hoopte te geleiden. Beiden waren in den eersten wagen naast elkander gezeten toen het ongeluk plaats had. Men trof eene balk, die hem de borst verbrijzelde; de ongelukkige bleef op de plaats dood. Haar werdelt, nevens het ontzielde ligchaam van haren echtgenoot, de beide beenen verbrijzeld. Nog leeft zij, maar zij is van hartzeer en schrik krankzinnig geworden.«

WEENEN, 1 Maart. Volgens bijzondere brieven uit Londen, moeten de aldaar gevestigde Italiaansche en Hongaarsche revolutie-komités wegens den mislukten aanslag te Milaan, niet in het minst den moed hebben verloren; zij dragen, integendeel, het hoofd veel stouter dan vroeger, en beweren dat zij het doel van hun streven nader bij zijn dan ooit. Volgens uitdrukkingen, die deze helden zich lieten ontvallen, waren zij van het mislukken van hunnen aanslag vooraf overtuigd; doch evenzeer ook daarvan dat de Oostenrijksche regering, na het onderdrukken van den opstand, de strengste en hardste maatregelen zoude nemen, welke ook eindelijk den langmoedigsten burger onverdragelijk worden en hem blindelings in de armen der vrienden van het *eenige* Italie moet drijven, om op de eene of andere wijze aan dien toestand een einde te maken. Alleenlijk om dat doel te bereiken, had de propaganda, als een ver vooruitziend veldheer, thans eenige lieden moeten opofferen; voor wier nablijvenden echter door bijdragen op toereikende wijze wordt zorg gedragen.

— In Hongarije hebben zich onderscheidene geheime genootschappen georganiseerd onder den invloed van Kossuth.

— Men spreekt van een komplot om al de staatkundige gevangenen die op de vesting te Komorn verblijf houden te bevrijden.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 4 Maart.

BEVALLEN (2 Maart): J. Freymuth, D.

OVERLEDEN (25 Febr.): A. C. Westman, 75 j. — (27 Febr.): G. Schouman, 32 j. M. van Venk, 95 j. — (28 Febr.): H. W. J. Arnemann, 28 j. — (1 Maart): J. A. C. Bunny, 45 j. — (2 Maart): J. J. R. Everwijn, 56 j.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

Tarwe, Rogge en Haver zonder handel.

Garst in een doen: 111 ℔ n. Deensche *f* 172.

Boekweit *f* 5 booger: 120 ℔ Holst. *f* 220; 122 ℔ Vriesche *f* 225; 122 ℔ puike jarige Brabandsche *f* 218.

Op 9 vaten Olie dadelijk 58; ine April ek. 57½; Nov. 59 £. *Lijnzaad* prijshoudend: 110 ℔ Riga *f* 270, 275; 101 ℔ dito *f* 245; 107/8 ℔ Petersburger *f* 300; 107 ℔ oude dito *f* 291; 107 ℔ Egyptisch *f* 300. *Raapolie* op 5/w. *f* 34¼; Vliegend *f* 33¾; 1° Mei ek. *f* 33½, ¾; Sept. *f* 34, 3¾; Oct. 34; Nov. *f* 34¼, 4; Dec. *f* 34½, ¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 30¾; Vliegend *f* 29¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 39; Vliegend *f* 38.

SCHIEDAM, 3 Maart. Moutwijn *f* 15,00; Jenever *f* 18,50; Amst. Proef *f* 19,75, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

DELFT, 3 Maart. Boter eerste kwaliteit *f* 48 a 50; tweede dito *f* 44 a 46.

LONDEN, 1 Maart. KOFFIJ. Kleurige *Plantation Ceylon* geniet eene goede vraag, doch de andere soorten zijn minder gezocht. Van *Native* zijn Zaturdag en gisteren 14000 bn. omgezet tot 48 s. a 48 s. 6 d., na deze belangrijke verkoopen was de markt heden kalmer, doch de prijzen zijn ferm. *Costa Rica* is gezocht tot de vorige volle prijzen.

SUIKER. De markt is ferm. Van B P soorten zijn 470 s. omgezet. — In veiling werden 3500 zakk. *Mauritius* verkocht tot 31 s. 6 d. a 35 s. voor ordinair a mooi bruin. Van vreemde *West-Ind.* soorten zijn sedert Vrijdag afgedaan 2000 kn. bruin *Havana* in konsumtie tot 35 a 39 s. en eene lading mooi bruin *Paraiba* tot 19 s. 6 d.

— 2 Maart. SUIKER. *Vreemde.* De zeilende ladingen zijn gevraagd tot volle prijzen. Eene lading Bahia is gedaan tot 19 s. 6 d. *Geraffineerd.* Crushed gevraagd voor uitvoer, met weinig verkoopers.

KOFFIJ. *Native Ceylon* zeer gevraagd; goed ord. wordt gedaan tot 48 s. 6 d. a 49 s. Een lading Rio is zeilend gedaan tot 42 s.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		3 MAART 4½ u. gebl.	4 MAART			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		65⅝	65½	a	65⅝	65⅝
Dito Dito	3	77 3/16	77 3/16		76 15/16	
Dito Dito	4	96 11/16	96⅝		96 11/16	
O. L. Leening 1844	4	96½				
Amortis. Syndic.	3½	95⅝				
Handel-Maatschappij	4½	120⅝				
Aand. Rijn-Spoorweg						
Aand. Holl. S. M.		89⅝				
Obligatien						
BELGIE, Obligatien 1844						
Cert. bij de Belg. Bank	2½	52 15/16				
Dito bij Rotsch. en Volksv.		53½	53½			
FRANKRIJK, Obligatien	3	76				
SPANJE, Nieuwe	1	24 3/16	24		24⅛	24⅛
Dito	3	47½				
Dito Binnenl. à 6/m.		43⅝	43½		43 5/16	
Coup. Bewijzen		7¼	6 15/16		7 1/16	
Amortisable Schuld		5 1/16	5⅞			
PORTUGAL te Londen	5	40⅛	40⅜			
Dito Dito	4	38⅞	38⅜		38¾	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	108½	108½			
Dito Dito 1828 en 1829		107⅛	107¼			
Cert. bij d°. 1831 en 1833						
Dito	4½					
Dito bij *Hope*	4	92⅛				
Dito bij *Stieglitz en C°.*		92	92⅛			
Dito bij id. 5de Serie	4					
Cert. te Hamburg	5					
Inschrijving in Assignat.	6					
Cert. van dito		73⅝				
POLEN, Certifikaten	4	87¼				
Dito Aand. à fl. 300		163				
Dito met Lot. à 300						
AMERIKA, Bank-Actiën		4¼	4¼		4 5/16	
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50						
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82	81¾		81 13/16	
Dito 1847	2½	42 3/16	42			
Dito 1851	2½	42⅛	42			
Dito 1849	5	92¾	92⅝		92¾	
Ween. Bank bij *Goll en C°.*						
Dito	4	70				
Letter B	5	92¾	92⅝		92⅝	
Aand. met Loting fl. 500						
Nieuwe dito 250						
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.						
BRAZILIE te Londen 1824	5					
Dito Leening 1843	5					
Dito £ 200						
PERU	5½					
MEXICO Nieuwe	3	25½	25 5/16		25⅜	25 3/16
VENEZUELA à £ 100	3½	39				
GRENADA à £ 100	2	21⅞				
Dito Uitgestelde		11 1/16	11⅛		11 1/16	
ECUADOR à £ 100		4 1/16				

Philad. bij Hope en C°. 5 pCt. 82½ L. N.; id. te Londen 6 pCt. 96 H. N.; Grieken 5 pCt. 6½.

Hollandsche fondsen waren meer aangeboden, Buitenl. effekten waren mede tot lager prijzen verkrijgbaar en was inzonderheid Binnenl. en Spaansche het meest aangeboden. Overigens leverde de markt niets belangrijks op.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

[illegible]

Parijs . . . . 2/m. *f* 56¼		Napels	
		Petersburg	1,87
. . . . 56½		Weenen . . . . . 6/w.	38
Madrid . . . . 3/m. ,, 246		Augsburg . . . . . ,,	35⅛
Cadix . . . . . . ,, ,, 247		Frankfort . . . . . ,, ,,	99½
Seville . . . . . ,, ,, 243		Hamburg . . . . 2/m. ,,	35⅛
Bilbao . . . . . ,, ,, 244		,, ... zigt ,,	35 5/16
Lissabon . . . . ,, ,, 41½		Londen . . . . 2/m ,,	11,77½
Porto . . . . . . ,, ,, 41½		,, . . . zigt ,,	11,85
Genua . . . . . 2/m. ,, 46¼		Rotterdam . . . . . ,,	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 56, 1840/1842 5 pc. 98¼; 1848 98¼; Spanje 1—3 pc. 23 7/16; Binnenl. 3 pc. 42¾; Rom. Leening 1835 —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 83½.

LONDEN, 1 Maart. Cons. kont. 99⅜ a 99¾; op tijd 99⅛ a 99¾; Braz. 102 a 103; 1829/39 102 a 103; Den. 3 pc. 84 a 85; 5 pc. 104 a 106; Ecuad. 5½ a 5¾; Gren. 21 a 22; Uitgest. 11 a 11¾; Mexiko Nieuwe 24¼ a 24½; Peru 4½ pc. 106½ a 107½; Uitgest. 63½ a 64½; Rusl. 1822 5 pc. 117½ a 118½; (N.) 4½ pc. 103½ a 104; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 38½ a 39½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23½ a 23¾; 3 pc. 47¾ a 48¼; Coup. cert. 6¾ a 7¼; Passive 5½ a 5¾; Holl. 2½ pc. 65¾ a 66¾; id. 4 pc. 99 a 99½; Venez. 38 a 39; Uitg. 16 a 17.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek . . .	*f* 26,95 à —	Pruissische . . . *f*	$34\frac{1}{4}$ à —
Napelsche . . .	25,40 „ —	Spaansche . . .	$2,46\frac{1}{2}$ „ —
Div. in St. . .	$11,77\frac{1}{2}$ „ —	Hamb. Russ. . .	$36\frac{1}{2}$ „ —
Eng. Russen . .	— „ —	Russ. in Z. R. .	$37\frac{1}{16}$ „ —
Fransche . . .	$56\frac{1}{2}$ „ —	„ Pap. . .	$10\frac{1}{16}$ „ —
Belgische . . .	$56\frac{1}{16}$ „ —	Pools. in Fl. . .	28 „ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,75	à 9,85
Oude Gerande Dukaten	» 5,55	» 5,65
Wigtige Souvereinen	» 11,80	» 11,90
» Pistolen	» 9,65	» 9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,40	» 9,50
Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. & fijn 11 à $11\frac{1}{2}$ pc.		

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters . . . per Stuk	*f* 2,55	à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,33	» 2,36
Brabandsche Kroonen	» 2,65	» 2,70
Fransche	» 2,70	» 2,75
Pruissische Daalders	» 1,73	» 1,76
Zilver 1000 à 980	*f* —,—	à —,—
» 900 » 700	» 104,50	» 105,—

De Coupons, verschenen 1°. Maart 1853, van Certifikaten 3 pc. Nationale Schuld, worden betaald als volgt:

Van wege het administratie-kantoor Ketwich en Voombergh, c. s., bij de Associatie-Cassa.
Saportas, c. s., bij de Ontvang- en Betaalkas.
Van Harpen, c. s., idem.
Brondgeest en Zoon, c. s., bij de Associatie-Cassa.
Wed. H. E. Tjeenk, c. s., idem.
L. R. Bisschoffsheim, idem.
Scherenbeek en Romolsz, idem.
Koning en van der Goes, ten hunnen kantore.
Huydecoper en van Dielen, bij de Associatie-Cassa.
Administratie-kantoor te Delft, aldaar en bij E. en H. van Cranenburgh.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT,

Op Maandag 7 Maart, s'avonds ten vijf ure.

Nº 1. Een Huis en Erve, Singel, KK 84.
2. Een Huis, Achterhuis en Erve, Oude Waal, N 10.
3. Een dito, Singel, SS 87.
4. Een Huis en Erve, Nieuwmarkt, C 3.
5. Een Huis, Achterhuis en Erve, Gasthuismolensteeg, G 323.
6. Een Huis en Erf, Warmoesstraat, I 66.
7. Een Huis, Achterhuis en Erve, O. Z. Achterburgwal, K 12.
8. Een Huis, Tuin en Erve, Kerkstraat, BB 597.
9. Een Huis en Erve, Spiegelgracht, CC 436.
10. Een Huis, Tuin en Erve, [illegible]
11. Een dito, Looijerstraat, GG 562.
12. Een Huis en Erve, Houtmarkt, P 9.
13. Een Huis, Tuin en Erve, Korte Leidsche Dwarsstraat, CC 199.
14. Een Huis en Erve, Stoofsteeg, K 534.
15. Een dito, Halsteeg, I 83.
16. Een dito, Ridderstraat, N 200.
17. Een dito, op Uilenburg, in de Achterstraat, R 135.
18. Een dito, Bantammerstraat, N 371.
19. Een Huis, Loods en Erve, Hoedenmakerspad, G 32.
20. Een Huis, Loods en Erven, als voren, G 67.
21. Het Buitenverblijf *Zomerlust*, buiten de Leidsche Poort, op het Schapenburgerpad, YY 11.
22. Een Huis en Erve, Botermarkt, Y 353. } te zamen
23. Een dito, naast het vorengemelde Perceel, Y 352. } in slag.
24. Een dito, Amstelstraat, Y 355.
25. Een dito, Paardenstraat, Y 437.
26. Een dito, Kerkstraat, Z 623.

Voor de Katholieke Gemeente te Saxen-Gotha is bij de Redaktie ontvangen:

Van G.	*f* 0,75
Bedrag der vorige opgave	» $304,44\frac{1}{2}$
Totaal	*f* $305,19\frac{1}{2}$

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 5 Maart. De schepen Johannes Albertus, kapt. J. C. Londt Hzd. en Wilhelmina Arnolda, kapt. J. L. Mulder, beide van Batavia herwaarts gedestineerd, zijn heden morgen in Texel binnengekomen.

MUNDESLEY, (Norfolk) 28 Februarij. De Nederlandsche kof Clasina, kapt. Cars, van Londen naar Sunderland, is den 26 dezer bij Bacton verongelukt, doch het volk gered.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 3 Maart. H. van der Laan, Jacoba Alida, Suriname, L. van Dortmouth.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

HAVANNA, Zuiderzee, de Jong: 463 k. Suiker, W. van Kempen; 300 k. dito, A. en F. Haerten; 59,000 st. Sigaren, P. G. C. Hajedrus; 1 partij dito, Order.

BEZOEKIE, Soerabaya, Swarts: 5450 b. Koffij, 2138 k. Suiker, 692 sch. Tin, 1 partij Sapanhout, 2589 b. Bindr. N. H. M.

MIDDELBURG.

BATAVIA, Walcheren, Outwehand: 2000 b. Koffij, 1518 kn. Suiker, 488 sch. Tin, 2767 b. Bindr. N. H. M.

RIVIER-VAART.

Rijnhooyts. KEULEN 2 Maart 5 vt. $7\frac{1}{4}$ dm.

ADVERTENTIEN.

(2681) Heden overleed, na vroegtijdig met de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk voorzien te zijn, mijn Echtgenoot de Wel-Edele Zeer Geleerde Heer JOZEPHUS HUBERTUS VAN ROER, Medicinæ Doctor, in den ouderdom van bijna negen en dertig jaren.

GRAVE, M. C. VAN ROER,
26 Februarij, 1853. geb. LANGE.

OPENBARE AANBESTEDING.

PASTOOR en GECOMMITTEERDEN der **ST. JOSEPH'S KERK** te *Gouda*, zullen op *Dingsdag den 22e Maart* 1853, des voormiddags ten Elf ure, in *de Gouden Wagen* aldaar, ten overstaan van den Notaris G. J. TEN BRUMMELER, in het openbaar, bij inschrijving en *zonder kosten voor den Aannemer*, aanbesteden:

Het gedeeltelijk afbreken en vervolgens nieuw aanbouwen en belangrijk vergrooten van de genoemde Kerk, met de leverancie van al het daartoe benoodigde en verdere werkzaamheden daartoe betrekkelijk.

Het Bestek en de Voorwaarden zullen ter lezing liggen: in *de Gouden Wagen, het Herthuis* en *het Schaakbord* te Gouda, in het Koffijhuis *Neerlandsch Wapen* te Rotterdam, in *het Noord-Hollandsche Koffijhuis* en in *het Vosje* op het Rokin te Amsterdam, in *het Bossche Veerhuis* te 's Gravenhage, in *het Koffijhuis bij Zahn* te Dordrecht, in *den Nieuwen Bak* te Utrecht, in *den Doelen* te Hoorn, in *den Rooden Leeuw* te Alkmaar, en verder in de voornaamste Koffijhuizen op andere plaatsen. Zijnde inmiddels nader onderrigting te bekomen, zoo bij den Wel-Eerwaarden Heer Pastoor aan de genoemde kerk, als ten kantore van den Notaris TEN BRUMMELER te Gouda, alwaar ook bestekken te bekomen zijn, en de teekening acht werkdagen te voren voormiddag van 9 tot 12 ure ter inzage zal liggen; terwijl de aanwijzing *in loco* zal worden gedaan, op Maandag den 27e Maart 1853, des voormiddags van 10 tot 1 ure. (2675)

Verkooping op Maandag 7 Maart 1853 en drie volgende middagen van eene kleine Verzameling **BOEKWERKEN**, over GODGELEERDHEID, KERKELIJKE HISTORIE, [illegible] HEID, LETTERKUNDE, GESCHIEDENIS, TAAL- en DICHTKUNDE, door en ten Huize van den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leyden. De Catalogus is à 15 Cents te bekomen. (2669)

(2678) Tegen Mei wordt gevraagd bij eenen Pastoor, in den omtrek van den Haag, eene **KEUKENMEID**, tevens geschikt voor huisselijk werk. Men adressere zich zoo spoedig mogelijk per *franco* brieven en bewijzen van goed gedrag en bekwaamheid onder letter P. R. bij de Gebr. VAN LANGENHUYSEN, Boekdrukkers te 's Hage.

Er wordt gevraagd met pº. Mei in een fatsoenlijk burger Huisgezin, eene **WERKMEID**, tevens goed kunnende Kooken, van de R. K. Godsdienst, bekwaam voor haar werk, en van goede getuigschriften voorzien, salaris minstens *f* 50. Adres (brieven *franco* Lett. D.) te Schiedam, bij de Boekhandelaresse Wed. VAN PINXTEREN. (2683)

(2685) Een braaf **R. K. JONGELING**, het Gymnasiaal Onderwijs genoten hebbende, zich thans in geldelijke ongelegenheden bevindende, wenschte zeer gaarne der lijdende menschheid nuttig te worden, en om daartoe te geraken een weldadig vriend, onder de Medicinæ Doctoren, te vinden, om hem tot een Geneeskundig Examen te brengen. Ter vergoeding daarvoor, wil hij zich verbinden, om van zijne toekomstige Honoraria jaarlijks eene regtmatige som te betalen. Indien iemand zoo goed zoude willen zijn, dan gelieve hij zich, ter nadere informatien te adresseren onder Lett. R. B. aan H. A. VAN DEN HEUVEL, Boekh. te Utrecht.

à VENDRE.

Un Orgue d'Eglise magnifique, avec Caisse en chêne sculpté, d'une hauteur de 6 Mètres $^{70}/_{100}$, largeur 3 M. $^{75}/_{100}$ et profondeur 1 M. $^{21}/_{100}$.

Le Grand Orgue se compose de 13 registres, et le Positif de 9.

Pour plus amples renseignements, s'adresser à la manufacture d'orgues d'Eglise et d'harmonium melodium de MERKLIN & SCHÜTZE, rue du Prince Royal, 24, à Ixelles, lez-Bruxelles. (2686)

TWINTIG ZWEEREN AAN DE BEENEN
genezen door de zalf en pillen van HOLLOWAY.

Uittreksel uit eenen brief van den heer O. B. Koocker, gedagteekend Mount Gambia, Zuid-Australie, den 7 Julij 1850, aan den professor Holloway: Mijnheer! Er heeft hier eene genezing plaats gehad, waardoor de uitmuntende eigenschappen van uwe zalf en pillen volkomen worden bewezen: Een man genaamd Joshua Smith, alhier woonachtig, had meer dan twintig zweren op de scheenen, welke zoo moeijelijk te genezen waren, dat men met alle mogelijke middelen het gewenschte doel niet had kunnen bereiken. Men gebruikte toen uwe pillen en zalf en in minder dan zes weken tijds, was hij volmaakt hersteld, en naauwelijks zijn de teekenen der wonden nog te zien.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
Potjes Zalf à *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 8,15, *f* 15,90, *f* 23,90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, Nº. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MALIUS te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofddepothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (2543)

(2684) Bij JOSUÉ WITZ, Boekdrukker en Uitgever te Arnhem is van de pers gekomen en bereids aan de respective Heeren Inteekenaren verzonden, de 2de Aflevering van den 2den Jaargang der **Bibliothek für Geschichte, Philosophie und Theologie,** getiteld:

Ein Büchlein vom Guten Hirten.
Eine Weihnachtsgabe
von
Ida Gräfin Hahn-Hahn.

Ligt ter perse, om, zoodra mogelijk, te worden afgeleverd, het IIIde Deel van den *Historischen Katechismus* oder: Der ganze Katechismus in historisch-wahren Exempeln für Kirche, Schule, und Haus. Von Johan Ev. Schmid, Katecheten an der Ursuliner-Mädchen Hauptschule zu Salzburg, waarmede dit belangrijke werk als[illegible] [illegible] voortreffelijk werk: *Bonifacius der Apostel der Deutschen.* Nach seinem Leben und Wirken geschildert, welke thans voltooid is, ziet de Uitgever zich in staat gesteld, de aangevraagde *Complete* Exemplaren van den 1sten Jaargang der *Bibliothek für Geschichte, Philosophie und Theologie* te kunnen leveren; terwijl van nu af aan de *Bibliothek* weder even regelmatig zal worden voortgezet als voorheen.

Voor inteekeningen beveelt zich bij voortduring minzaamst aan

DE UITGEVER.

Mede worden door Bovengenoemden uitgegeven:

GODSDIENSTIGE TRACTAATJES.

Sedert Januarij 1842 worden geregeld uitgegeven: *Godsdienstige Traktaatjes*, van zedelijk en godsdienstige strekking, uitmuntend geschikt ter uitdeeling onder het volk. Het doel der Eerw. Schrijvers dezer *Traktaatjes* was steeds, om de Eerw. Heeren Geestelijken en andere Godsdienstvrienden in staat te stellen, door de milde verspreiding dezer populaire geschriftjes, bij de mindergegoede klasse, eenen godsdienstigen echt Kerkelijken geest aan te kweeken, en haar te helpen behoeden tegen de verleiding van die Protestantsche genootschappen, welke er thans meer dan ooit op uit zijn, door laster en logenachtige geschriften, Katholieken afval van hun geloof over te halen.

De inteekenprijs op de *Godsdienstige Tractaatjes* is pr. jaargang of 12 maandelijksche Afleveringen *f* 2.25 *oningenaaid*, en *f* 3.45 *ingenaaid in gekleurden omslag* gedrukten, gekleurden omslag. Inteekenaren ontvangen jaarlijks, [illegible], 120 Exemplaren *Tractaatjes*, die hun per [illegible] geen 2 CENTS kosten. — Gedurende den geheele maand, na de uitgave van ieder Nº., zijn ook *buiten inteekening*, *Godsdienstige Tractaatjes*, ter gratuite verspreiding, bij getallen, te bekomen voor de volgende prijzen:

100 Exemplaren à	*f* 2.50
— Ingenaaid in gekleurden omslag	» 3.50
50 Exemplaren à	» 1.75
— Ingenaaid in gekleurden omslag	» 2.25
25 Exemplaren à	» 1.00
— Ingenaaid in gekleurden omslag	» 1.25

NB. Complete stellen der reeds verschenen 10 Jaargangen, zijn mede, op billijke voorwaarden, verkrijgbaar.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.